

दोस्तानो, प्रत्येक माणसाने एखादी तरी कला अवगत करायला हवी किंवा ती आपल्यात उपजत असेल, तर तिचा विकास करायला हवा असं म्हटलं जातं. त्याला अनेक कारणे आहेत. कला आपल्याला जीवनाकडे पाहण्याचा वेगळा दृष्टिकोन देते, आनंद-समाधान देते, आयुष्य समृद्ध करते आणि नीट लक्ष देऊन योग्य प्रकारे काम केलं, तर आपलं करिअरही घडवू शकते. याच दृष्टीने वर्ल्ड आर्ट डे (जागतिक कला दिन) १५ एप्रिल रोजी साजरा केला जातो. त्याबद्दल...

संकल्पना

आंतरराष्ट्रीय कला संघटना (आयएए) यांनी १५ एप्रिल २०१२ रोजी पहिल्यांदा छोटेखानी पद्धतीने 'वर्ल्ड आर्ट डे' साजरा केला. त्यासाठी 'युनेस्को'च्या सर्वसाधारण सभेत प्रस्ताव मांडण्यात आला होता. ललित कलांचा सन्मान करणारा दिवस साजरा व्हावा आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर सर्जनशीलतेला प्रोत्साहन मिळावे, या उद्देशाने या दिवसाची संकल्पना मांडण्यात आली. 'लिओनार्दो दा विंची' या जगद्विख्यात कलाकाराचा जन्मदिन १५ एप्रिलला असल्याने हा दिवस निवडण्यात आला. अमेरिकेत 'वर्ल्ड आर्ट डे'चा पहिला महोत्सव २०१५ मध्ये लॉस एंजेलिस येथे साजरा करण्यात आला, तर २०१९ मध्ये, 'वर्ल्ड आर्ट डे'ची अधिकृतपणे युनेस्कोचा एक मान्यताप्राप्त दिवस म्हणून घोषणा करण्यात आली.

लिओनार्दो दा विंची

(१५ एप्रिल १४५२ - २ मे १५१९)

महान कलावंत, तत्त्वचिंतक, चित्रकार, शिल्पकार, वास्तुकार, अभियंता, संगीतकार, गणिती, संशोधक अशा अनेकविध गुणांनी संपन्न असे लिओनार्दो दा विंची यांचे जीवन होते. त्यांचा जन्म इटलीतील फ्लोरेंसमधील विंची नावाच्या खेड्यात झाला. मानवी विचारांच्या कक्षेत येणारी प्रत्येक गोष्ट समजावून घेण्याची स्वाभाविक ऊर्मी त्यांच्यात होती. त्यांच्या वडिलांनी त्यांना वयाच्या पंधराव्या वर्षी व्हेरॉक्यो ह्या प्रसिद्ध चित्रकाराच्या कार्यशाळेत पाठवले. तिथे त्यांनी चित्र-शिल्पकलेचे प्राथमिक धडे घेतले. फ्लोरेंसमध्ये लिओनार्दोने १०-१२ वर्षे शास्त्र आणि कला यांचा अभ्यास केला. व्हर्जिन ऑफ द रॉक्स, द लास्ट सपर, सेंट अॅन, द व्हर्जिन अँड द इन्फंट ख्राइस्ट विथ अ लॅंब, द बाप्टिझम ऑफ ख्राइस्ट, द लेडी विथ द आर्मेन आणि मोनालिसा या त्यांच्या काही जगप्रसिद्ध कलाकृती आहेत.

कलाकारी..

आवर्जून करा...

- तुम्हाला कोणती कला भावते, आवडते हे ओळखा. त्या कलेत प्रावीण्य मिळवण्याचा प्रयत्न करा.
- गायन, वादन, नृत्य, चित्र, शिल्प... अशा काही कलांचं शास्त्रशुद्ध प्रशिक्षणही अनेक विद्यापीठांमध्ये किंवा शैक्षणिक संस्थांमध्ये दिलं जातं. त्याबाबत माहिती घेऊन तुम्ही स्वतःचं करिअर वेगळ्या पद्धतीने घडवू शकता.
- कलाकार होण्याइतकंच महत्त्वाच असतं, कोणत्याही कलेचा आस्वादक होणं. त्यामुळे विविध कलांचा आस्वाद घेणारा श्रोता, प्रेक्षक, वाचकही व्हा.
- जागतिक दर्जाच्या किंवा दुर्मीळ कलाकृती पाहण्यासाठी तुमच्या जवळच्या वस्तुसंग्रहालयाला किंवा आर्ट गॅलरीला भेट द्या. तेथील संचालकांकडून माहिती घ्या.
- तुमच्या ओळखीतील एखाद्या कलाकाराची मुलाखत घेऊन त्याचा कलाप्रवास जाणून घ्या.
- कलेचा आणि कलाकाराचा सदैव सन्मान करा.

भारतीय कला

भारतीय कला या संकल्पनेत अनेक विविध कलाप्रकार समाविष्ट आहेत. त्यामध्ये शिल्पकला, मूर्तिकला, चित्रकला इ. अनेक कलांचा समावेश होतो. भौगोलिकरीत्या या कला संपूर्ण भारतीय उपखंडात पसरलेल्या आहेत. त्यात भारतासह, पाकिस्तान आणि बांगलादेशाचाही समावेश आहे. नक्षीकामाचे उत्तम ज्ञान हे भारतीय कलेचे वैशिष्ट्य आहे आणि ते आपण प्राचीन, तसेच आधुनिक प्रकारांमध्ये बघू शकतो. भारतीय कलेचा उगम सुमारे इ.स.पू. ३००० पासून आपण बघू शकतो. आधुनिक कलेच्या प्रवासात सांस्कृतिक (उदा. सिंधू आणि ग्रीक) तसेच धार्मिक प्रभाव जसे की, हिंदू, बौद्ध, जैन आणि मुस्लिम असा झालेला दिसतो. भारतात लोककला आणि आदिवासी कलेचेही विविध प्रकार आहेत.

तुम्हाला माहितीय का?

- भारतीय कला ही हजारो वर्षांचा समृद्ध वारसा, आध्यात्म, धार्मिकता आणि वैविध्यपूर्ण सांस्कृतिक परंपरांचे मिश्रण आहे.
- आध्यात्मिक आशय, नैसर्गिक घटकांचा वापर, गुंतागुंतीचे नक्षीकाम, रंगांची उधळण आणि लोककलांचा प्रभाव ही भारतीय कलांची प्रमुख वैशिष्ट्ये आहेत.
- राजा रवि वर्मा, एम. एफ. हुसेन, अमृता शेर-गिल, एस. एच. रझा, जामिनी रॉय, तैयब मेहता, व्ही. एस. गायतोंडे, अवनींद्रनाथ टागोर यांसारख्या भारतीय चित्रकारांच्या कलाकृती आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रसिद्ध आहेत.
- पाश्चात्य सौंदर्यशास्त्र आणि भारतीय कलाप्रकार यांचा मेळ घालण्याच्या क्षमतेमुळे राजा रवि वर्मा यांना आधुनिक भारतीय कलेचे जनक मानले जाते.
- अजिंठा, वेरूळ, एलिफन्टा, उदयगिरी या भारतीय लेण्या व प्राचीन मंदिरे पाहण्यासाठी जगभरातून लोक येतात.
- ताजमहालसारखे वास्तुकलेचे अप्रतिम नमुनेदेखील आपल्या भारतात आहेत.

अर्थमंत्र

सुधाकर कुलकर्णी

दोस्तांनो, मागील काही लेखांतून आपण बँकेमार्फत खातेदारांना दिल्या जाणाऱ्या विविध सुविधांची माहिती घेतली. जसे की, बचत खाते (सेव्हिंग अकाउंट), बँक पासबुक, खाते उतारा (स्टेटमेंट), पैसे भरण्याचे अथवा पाठवण्याचे विविध पर्याय (यूपीआय/एनईएफटी/आरटीजीएस/आयएमपीएस) यांचा समावेश होता. आज आपण करंट अकाउंट (चालू खाते) या एका महत्त्वाच्या सुविधेची माहिती घेऊया.

करंट अकाउंट

ऑनलाइन सुविधा

- नेटबँकिंग, तसेच मोबाईल बँकिंग या सुविधा चालू खात्यासाठी वापरता येतात.
- खात्यावरील व्यवहारांचा तपशील आता आपल्याला हवा तेव्हा ऑनलाइन पाहता येतो. गरज असल्यास आपल्या खात्याचे स्टेटमेंट डाउनलोड करून सेव्ह करता येते, तसेच त्याची प्रिंटसुद्धा घेता येते.
- ऑफलाइन खाते वापरणाऱ्यास दर महिन्याला स्टेटमेंट ई-मेलद्वारे पाठवले जाते. काही कारणाकरिता मध्येच स्टेटमेंट हवे असल्यास बँकेत तशी विनंती करून ते मिळवता येते.

कोणासाठी?

करंट अकाउंट (चालू खाते) ही प्रामुख्याने व्यापारी, व्यावसायिक, कंपनी आणि उद्योजकांसाठी अत्यंत आवश्यक अशी सुविधा आहे. कारण, व्यवसायाचे आर्थिक व्यवहार वैयक्तिक व्यवहारांच्या तुलनेने खूप जास्त असतात. बचत (सेव्हिंग) खात्यावर इतक्या मोठ्या प्रमाणात व्यवहार करता येत नाहीत. त्याला मर्यादा येतात. यासाठी 'करंट अकाउंट' काढावे लागते.

प्रमुख वैशिष्ट्ये

- **अमर्याद व्यवहार :** चालू खात्यात दररोज कितीही वेळा पैसे जमा करता येतात किंवा काढता येतात. यावर बचत खात्याप्रमाणे व्यवहारांची मर्यादा नसते.
- **व्याज मिळत नाही :** या खात्यात जमा असलेल्या रकमेवर बँक व्याज देत नाही. बचत खात्यावर सुमारे ३% दराने व्याज दिले जाते. याउलट खाते चालवण्यासाठी सरासरी किमान रक्कम खात्यावर असणे बंधनकारक असते. ही किमान रक्कम बँकेनुसार कमी-अधिक असू शकते.
- **तात्पुरती उचल (ओव्हरड्राफ्ट) :** या खात्यावर गरज पडल्यास बँकेकडून तात्पुरती उचल मिळू शकते. मात्र, अशी उचल मिळणे हा खातेदारचा हक्क नाही.

- ही तात्पुरती उचल अल्पकालावधी साठी असते (सुमारे १५ दिवस ते एक महिना) व मिळणारी उचल आपल्या खात्यावरील होणाऱ्या व्यवहारांवर अवलंबून असते. उचल रकमेवर वापरलेल्या कालावधीसाठी बँकेला व्याजही द्यावे लागते.
- **खातेदार :** हे खाते लहान मोठे व्यवसायिक, भागिदारी संस्था (पार्टनरशिप फर्म), लिमिटेड लायबिलिटी पार्टनरशिप (एलएलपी), खासगी व सरकारी कंपनी, विश्वस्त संस्था, क्लब, सोसायटी यांना हे खाते उघडता येते.
- **पेमेंट सुविधा :** व्यावसायिक व्यवहारांसाठी वेगवान आरटीजीएस, एनईएफटी व आयएमपीएस यांसारख्या डिजिटल पेमेंटची सुविधा वापरता येते. याशिवाय चेकने पेमेंट करता येते व गरज पडल्यास रोख रक्कम काढता व भरता येते.

अॅस

काही बँकांनी आता व्यावसायिक बँकिंग अॅप सुविधा आपल्या खातेदारांना देऊ केली आहे. त्यामुळे आपल्या स्मार्ट फोनवर बँकेचे अॅप डाउनलोड करून आपले 'करंट अकाउंट' त्याला जोडता येते. यामुळे आपल्या करंट खात्यावरील व्यवहार आपल्या सोयीनुसार कधीही करता येतात.

नदी म्हणजे...

मोठ्या भूप्रदेशावरून वाहत जाणारा निसर्गात्पन्न जलप्रवाह म्हणजे नदी. नदीप्रणालीत मुख्य नदी, तिला मिळणाऱ्या उपनद्या व त्यांचे उगमप्रवाह यांचा समावेश होतो. या सर्व प्रवाहांची सुरुवात त्या खोऱ्यात पडणाऱ्या वृष्टीमुळे होते. खडक, माती किंवा वनस्पती यांनी आच्छादिलेल्या भूभागावर पडलेले पावसाचे पाणी किंवा हिमवृष्टीनंतर बर्फ वितळून झालेले पाणी भूपृष्ठावरून किंवा जमिनीत मुरून जमिनीखालून वाहू लागते. एकूण पावसाच्या सुमारे ३० टक्के पाणी नदीरूपाने वाहते.

नदी कशी तयार होते?

नदीचा उगम झऱ्यातून, दलदलीतून, सरोवरातून किंवा खोऱ्याच्या सर्वोच्च भागातील छोट्या-छोट्या ओढ्या-ओहोळांच्या रूपातून होतो. प्रारंभी उंच प्रदेशातील जमिनीवर पसरून पडलेले पावसाचे पाणी खाली येऊ लागते. जमिनीच्या उंच-सखल स्वरूपामुळे या पाण्याचे लहान-लहान ओहोळ बनतात. त्यांना वेग येतो. त्यांची धार मोठी होते व ते खोलगट मार्ग तयार करून वाहू लागतात. हे मार्ग अधिकाधिक खोल होत जाऊन ओहोळांना निश्चित स्वरूप येऊ लागते. अनेक ओहोळ एकत्र येऊन ओढे निर्माण होतात व पुढे त्यांची नदी होते.

मित्र-मैत्रिणींनो, नदी हा आपल्या जगण्याशी फार जवळचा संबंध असलेला भौगोलिक घटक हल्लीच्या काळात मात्र जरा लांब गेल्यासारखा वाटतो. गावातून वाहणारी नदी आणि तिच्या पाण्याचा सहजपणे वापर करणारे लोक हे चित्र आता दुर्मीळ झालं आहे. गावाबाहेरच धरण किंवा बंधारा घालून नदी अडवली जाते, तर शहरातील तिचं स्वरूप अत्यंत अस्वच्छ असतं. याला थोडे अपवाद नक्कीच आहेत. तुमच्या गावातून नदी वाहत असेल आणि ती छान खळखळती, स्वच्छ असेल, तर मात्र तुम्ही खूप 'लकी' आहात बरं का! कधी तरी एखाद्या नदीच्या परिसरात भटकंती जरूर करावी.

भटकंती

नदीचा खळखळाट...

तुम्हाला माहितीय का?

- मानवी संस्कृतीचा प्रारंभ टायग्रिस, युफ्रेटीस, सिंधू, हवांग हो, नाईल या नद्यांच्या काठी साडेचार ते दहा हजार वर्षांपूर्वी झाला असे मानले जाते. तेथे प्राचीन काळी सिंचनव्यवस्थाही होती असे आढळून आले आहे.
- इतिहासकाळात पश्चिम युरोपात नद्यांच्या काठी तेरा राजधान्या होत्या.
- गंगा-सिंधूच्या समृद्ध खोऱ्यांचे आकर्षण सिकंदरापासून मोगलांपर्यंत सर्वांनाच होते. आर्थिक समृद्धी विशेषतः नद्यांच्या खोऱ्यांत प्रथम अवतरली.
- पाण्याच्या विसर्जनानुसार अॅमेझॉन ही जगातील सर्वांत मोठी नदी आहे, तर लांबीनुसार नाईल ही जगातील सर्वांत लांब नदी आहे. तिची लांबी ६,६५० किलोमीटर आहे.

भारतातील महत्त्वाच्या नद्या

- **गंगा (२,५१० किमी) :** भारतातील सर्वांत लांब आणि पवित्र नदी. ती हिमालयात गंगोत्रीमधून उगम पावून बंगालच्या उपसागराला मिळते.
- **ब्रह्मपुत्रा (२,९०० किमी) :** ही नदी चीन, भारत आणि बांगलादेश या तीन देशांतून वाहते. तिबेटमध्ये उगम पावते.
- **सिंधू (१,१६६) :** लडाखमधून वाहणारी, मानसरोवरजवळ उगम पावते आणि अरबी समुद्रात विसर्जित होते.
- **गोदावरी (१,४५० किमी) :** दक्षिण भारतातील सर्वांत लांब नदी. महाराष्ट्रातील त्र्यंबकेश्वर येथे उगम पावते.
- **यमुना (१,३७६ किमी) :** गंगेची सर्वांत मोठी उपनदी. उत्तराखंडमधील यमनोत्री येथे हिमनदीतून उगम पावते आणि प्रयागराजला गंगा नदीला मिळते.
- **नर्मदा (१,३१२ किमी) :** ही पश्चिमवाहिनी नदी मध्य प्रदेशातील अमरकंटक येथे उगम पावते आणि गुजरातमध्ये अरबी समुद्राला मिळते.

MAZE

Find which key is suitable to door lock?

	+		=	
	+		=	
	+		=	

प्रत्येक ओळीत एक काडी हलवून समिकरणे योग्य करा.

गणित सोडवा.

?

	+		=	36		
	+		-		=	32
	-		=			
	+		+		=	

Puzzle for smartest

			=	<input type="text"/>
			=	<input type="text"/>
			=	<input type="text"/>
			=	<input type="text"/>

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

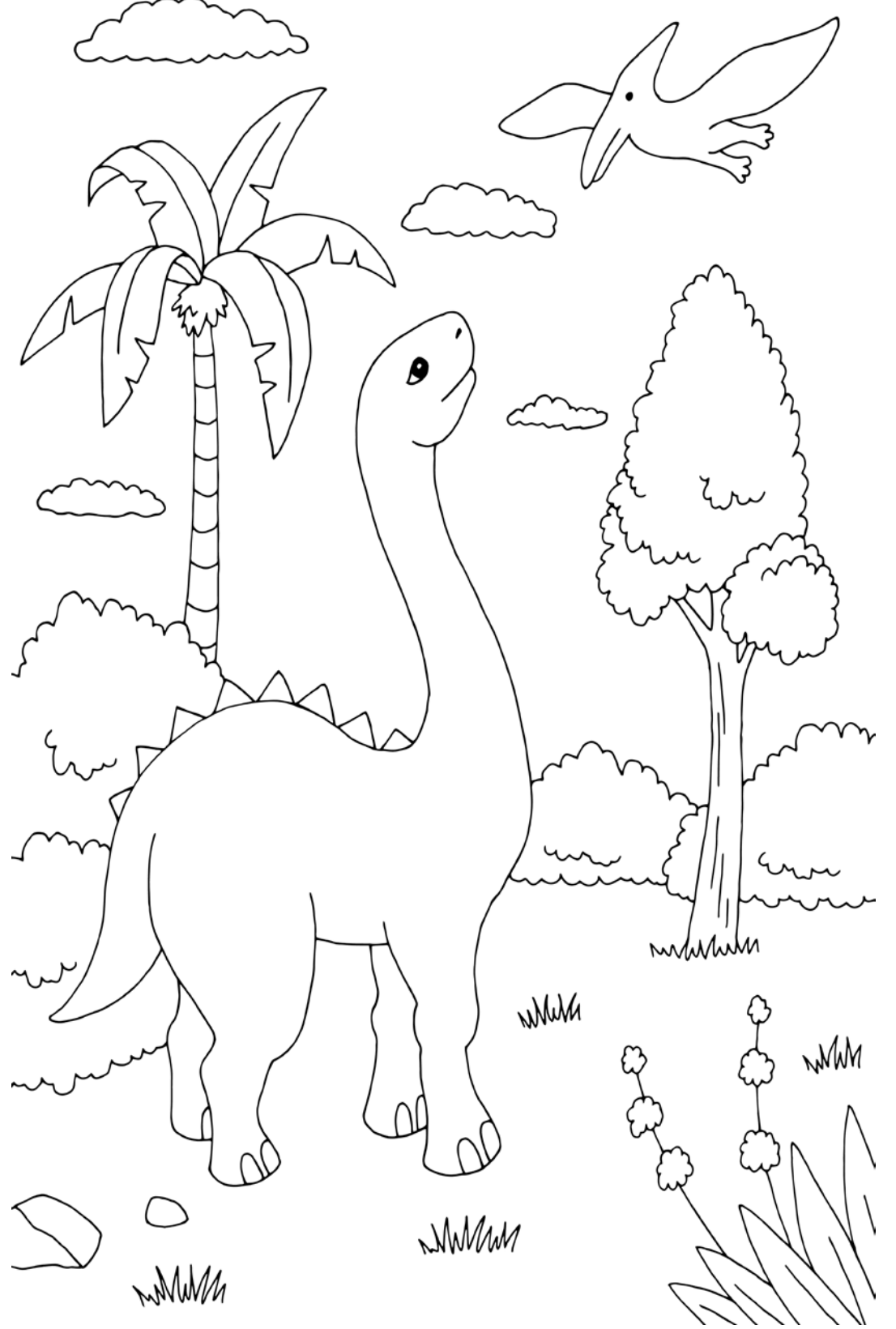

Can you help the fisherman count the weight of each fish?

Puzzle for smartest

Which key can open the lock?

चित्र रंगा.

खालील चित्रातील दहा फरक ओळखा.

आजच्या धकाधकीच्या आणि स्पर्धेच्या जगात प्रत्येकजण काही तरी मोठे करून दाखवण्याचे स्वप्न पाहतो. अशा स्वप्नांच्या जगात घेऊन जाणारी एक मनोरंजक मालिका आहे- 'ओके के.ओ.!! लेट्स बी हीरोज'. एका छोट्या मुलातील हार न मानण्याची वृत्ती आणि मैत्रीची जादू यांची ही काल्पनिक; पण प्रेरणादायी गोष्ट आहे.

काल्पनिक; पण प्रेरणादायी!

'लेकवुड प्लाझा' नगरी

ही कथा लेकवुड प्लाझा टर्बो या गजबजलेल्या ठिकाणी घडते. तिथे विविध दुकाने, खूप माणसे असतात. सतत काही ना काही घडामोडी सुरू असतात. के.ओ. हा 'गर्स हीरो सप्लाय अँड बायस्टँडर सप्लाय' या दुकानात काम करतो. या दुकानात सुपरहीरो असलेले साहसी लोक त्यांच्या मोहिमांसाठी लागणारी साधने घ्यायला येतात. त्यामुळे के.ओ.ला रोज नवे अनुभव मिळतात आणि त्यातून तो जीवनाचे अनेक धडे शिकतो. के.ओ.चे दोन जिवलग मित्र आहेत- 'रॅड' आणि 'एनिड'. रॅड थोडा गर्विष्ठ आणि स्वतःचे कौतुक करणारा असला, तरी मनाने चांगला आहे. एनिड ही अत्यंत हुशार, शांत आणि धाडसी मुलगी आहे. हे तिचे मिळून अनेक साहसी मोहिमा पार पाडतात. कधी ते शहराचे रक्षण करतात, तर कधी खलनायकांच्या योजना हाणून पाडतात. या मालिकेत 'लॉर्ड बॉक्समन' नामक मुख्य खलनायक आहे. तो रोबॉट तयार करून लेकवुड प्लाझामध्ये गोंधळ घालण्याचा प्रयत्न करतो. मात्र, के.ओ. आणि त्याचे मित्र प्रत्येक वेळी प्रयत्नपूर्वक त्याला थांबवतात.

चांगली संकल्पना :- 'ओके के.ओ.!! लेट्स बी हीरोज' ही एक छान रंगीबेरंगी, विनोद आणि साहस यांचा मेळ असलेली ॲनिमेटेड मालिका आहे. या मालिकेची कथा 'के.ओ.' नावाच्या एका छोट्या मुलाभोवती फिरते. के.ओ.चे एक मोठे स्वप्न असते- महान सुपरहीरो होण्याचे! ते पूर्ण करण्यासाठी तो सतत प्रयत्न करत राहतो. अनेक वेळा अपयशीही ठरतो, चुका करतो, पण त्यांतून शिकतो आणि पुन्हा उभा राहतो. या प्रवासात त्याच्यातील आत्मविश्वास, धैर्य आणि चिकाटी वाढते.

साध्या गोष्टी

या मालिकेतील गोष्टी फार गुंतागुंतीच्या नाहीत. पण कथानके साधी असूनही पाहताना आपला उत्साह टिकून राहतो. मालिकेच्या 'यू आर रॅड' या भागात रॅडच्या स्वभावातील बदल प्रभावीपणे दाखवला आहे. रॅड स्वतःला खूप ताकदवान आणि 'कूल' समजतो. नेहमी स्वतःची प्रौढी मिरवत असतो. पण एके दिवशी त्याला वाटते, की लोक त्याला फारसे महत्त्व देत नाहीत. त्याला निराशा वाटते. के.ओ. आणि एनिड त्याला समजावतात, की खरा हिरो नम्र राहतो आणि इतरांना मदत करतो! इतक्यात लेकवुड प्लाझामध्ये गोंधळ उडतो. लॉर्ड बॉक्समनचे काही रोबॉट्स लोकांना घाबरवू लागतात. सुरुवातीला रॅड फक्त बोलत राहतो, पण के.ओ. त्याला सांगतो की आता कृती करण्याची वेळ आली आहे! रॅड स्वतःला सावरतो आणि आपल्या मित्रांबरोबर संकटाचा सामना करायला सज्ज होतो. तिथे मिळून योजना आखतात. एनिड आपल्या बुद्धीने मार्ग काढते, के.ओ. धैर्य दाखवतो आणि रॅडही प्रत्यक्ष लढाईत उतरतो. एकत्रित प्रयत्नांच्या जोरावर ते त्या रोबॉट्सना पराभूत करतात. प्लाझा पुन्हा सुरक्षित होते. या घटनेनंतर रॅडला एक महत्त्वाचा धडा मिळतो- हीरो होण्यासाठी केवळ ताकद किंवा दिखावा पुरेसा नसतो, तर नम्रता, मैत्रीची भावना, सहकार्य आणि योग्य वेळी धैर्य दाखवणे आवश्यक असते. के.ओ.लाही या अनुभवातून चिकाटी आणि आत्मविश्वासाचे महत्त्व अधिक चांगले कळते.

कार्टूनची सफर अरविंद रेणापूरकर

ओळख उद्योजकाची

दोस्तानो, 'स्किगी' आणि 'झोमॅटो' हे अलीकडच्या काळातील परवलीचे शब्द झाले आहेत. आपल्याला हवं तेव्हा घरबसल्या आवडते खाद्यपदार्थ ऑनलाइन मागण्याची सुविधा या दोन कंपन्यांमुळे सहजपणे उपलब्ध झाली. मात्र, तुम्हाला माहिती आहे की, सन २००८ मध्ये सुरू झालेला फूड डिलिव्हरी प्लॅटफॉर्म - 'झोमॅटो' कोणी व कसा सुरू केला? चला तर, याबाबत अधिक माहिती घेऊया!

'झोमॅटो' चालवणारा 'डिलिव्हरी बाँय'

७०० कोटींची चर्चा

कोरोनाच्या काळात गोयल यांनी त्यांच्या 'डिलिव्हरी पार्टनर्स'च्या मुलांच्या शिक्षणासाठी ७०० कोटी रुपयांचे 'शेअर' देऊन टाकले होते. मागील वर्षी जे त्यांच्या घराण्यातील पहिलेच उद्योजक आहे व ज्यांनी केवळ स्वतःच्या बळावर उद्योग-व्यवसाय सुरू केला आहे अशा २०० उद्योजकांची यादी जाहीर करण्यात आली होती. त्यात गोयल यांनी 'डी-मार्ट'चे संस्थापक राधाकिशन दमाना यांना मागे टाकून अव्वल स्थान पटकावले. गोयल यांनी उभारलेल्या व्यवसायाचे मूल्यांकन ३.२ लाख कोटी रुपये आहे, जे मागील वर्षाच्या तुलनेत २७ टक्क्यांनी वाढले आहे.

पगार नाही, तरीही कमाई

गेल्या काही वर्षांपासून कंपनीकडून गोयल यांनी एक रुपयाही पगार घेतलेला नाही, मात्र तरीही ते दर महिन्याला कोट्यवधी रुपयांची कमाई करतात. याच कारण, गोयल यांनी 'झोमॅटो'च्या शेअरमध्ये केलेली गुंतवणूक! त्यांनी 'झोमॅटो'मध्ये ४.७ टक्के एवढी भागीदारी घेतली होती. ते कंपनीकडून कोणताही पगार घेत नसले, तरी त्यांनी कंपनीच्या शेअर्समधून मध्यंतरी ३५८ कोटी रुपयांची कमाई केली होती.

आयआयटी दिल्ली

पंजाबमधील मुक्तसर जिल्ह्यात जन्मलेले दीपेंद्र प्रथम अभ्यासात फार हुशार नव्हते. आठवीत एका परीक्षा पर्यवेक्षकाच्या मदतीने ते कसेबसे उत्तीर्ण झाले. हा त्यांच्या आयुष्यातील 'टर्निंग पॉइंट' ठरला. या घटनेने त्यांचे आयुष्य बदलले. ते जीवनाकडे गांभीर्याने पाहू लागले. पुढे त्यांच्या कुटुंबीयांनी त्यांना 'आयआयटी'च्या तयारीसाठी चंडीगडला पाठवले. तिथे मेहनत करून त्यांनी 'आयआयटी दिल्ली'मध्ये प्रवेश मिळवला.

'झोमॅटो'चा प्रारंभ

'झोमॅटो'ची सुरुवात दीपेंद्र गोयल यांनी केली. ते आयआयटी दिल्लीचे माजी विद्यार्थी आहेत. शिक्षण संपल्यावर गोयल यांनी काही काळ 'बेन अँड कंपनी'मध्ये काम केले. त्या वेळी त्यांना रेस्टॉरंटच्या मेन्युसाठी एका ऑनलाइन प्लॅटफॉर्मची गरज जाणवली आणि त्यांनी २००८ मध्ये पॅकज चड्डा यांच्यासोबत 'फूडीबे' सुरू केले. त्याचेच नाव पुढे 'झोमॅटो' असे ठेवण्यात आले.

प्रेरणादायी प्रवास

गोयल यांनी अनेक वैयक्तिक आणि व्यावसायिक अडथळ्यांवर मात करून यशाची चव चाखली आहे. २००८ यामध्ये सुरू झालेली त्यांची कंपनी मध्यंतरी अडचणीतही होती. मात्र, ते डगमगले नाहीत. गोयल यांनी आतापर्यंत 'शेफकार्ट' आणि 'अनकॅडमी' यांसारख्या १६ स्टार्टअपमध्ये गुंतवणूक केली असून, त्यांच्या एकूण संपत्तीने १ अब्ज डॉलरचा टप्पा ओलांडला आहे, तरीही 'इंस्टाग्राम'वर ते स्वतःचे वर्णन 'डिलिव्हरी बाँय' म्हणून करतात. तसेच, कंपनीचा प्रचार करण्यासाठी ते अनेकदा ग्राहकांना स्वतः अन्नपदार्थ पोहोचवण्यासाठीही जातात.

सुभाषित

उद्यमस्साहसं धैर्यं बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः।
षडते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृत् ॥

कामसूपणा, धाडस, धीरता, बुद्धिमत्ता, ताकद, पराक्रम हे सहा गुण ज्याच्याजवळ असतील, त्याला देव त्वरित मदत करतो.

संस्कार

सुविचार

आयुष्याचा खेळ हा माणुसकीच्या साह्यानेच जिंकता येतो.

गीता श्लोक

तेषां ज्ञानी नित्ययुक्त एकभक्तिर्विशिष्यते ।
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमहं स च मम प्रियः ॥

भगवान श्रीकृष्ण सांगतात, नेहमी माझ्या ठिकाणी ऐक्यभावाने स्थित असलेला अनन्यप्रेम-भक्ती असलेला ज्ञानी भक्त हा अतिउत्तम होय. मला तत्त्वतः जाणणाऱ्या ज्ञानी माणसाला मी अत्यंत प्रिय असतो आणि तसा ज्ञानी मला अत्यंत प्रिय असतो.

दिनविशेष

१० एप्रिल

१९९८ : भारतीय ग्रॅण्डमास्टर विश्वनाथन आनंदला लिनारस सुपर ग्रॅण्डमास्टर बुद्धिबळ स्पर्धेत विजेतेपद.

११ एप्रिल

२००१ : कसोटी क्रिकेटमध्ये पहिली हॅटट्रिक करणारा भारतीय गोलंदाज होण्याचा बहुमान हरभजन सिंगने मिळवला.

१२ एप्रिल

२०१५ : भारताचा नेमबाज जितू रायने नेमबाजी विश्वकरंडक स्पर्धेत कांस्यपदकाची कमाई केली.

बोधकथा

प्रशांत सरुडकर

स्वातंत्र्याचे मोल

एका नगराजवळच्या विस्तीर्ण अशा वाभळीच्या झाडावर पूजनी नावाची चिमणी राहत होती. तिने स्वतःसाठी सुंदर घरटे विणले होते. एके दिवशी सोसाट्याचा वारा सुटला व झाड उन्मळून पडू लागले. पूजनीच्या हे लक्षात येताच तिने घरट्याबाहेर भरारी घेतली आणि लगेच ते झाड कोसळले.

पूजनी चिमणी एका घराच्या आडोशाला जाऊन थांबली. घर राज्याच्या प्रधानाचे होते. जवळच एका पिंजऱ्यात पोपट होता. त्याचे लक्ष चिमणीकडे गेले व तो म्हणाला, "एवढ्या मोठ्या वादळात तू घरटे सोडून इथे कशी आलीस?" चिमणी म्हणाली, "माझ्यावर मोठे संकट कोसळले आहे. माझे घरटे असणारे झाड वादळात उन्मळून पडले." हे ऐकताच पोपट म्हणाला, "ताई, तुम्ही पक्षी बुद्धी वापरत नाही. जिथे निवारा सुरक्षित नाही, अन्न मिळेलच याची खात्री नाही, तिथे तुम्ही राहता कशासाठी? माझे बंधू, मालकाने माझ्यासाठी सोन्याचा पिंजरा बनवला आहे. दोन वेळेला तो मला अन्न देतो. मला कसल्याही संकटाची भीती नाही. आता तूही काळजी करू नकोस. तू माझ्या पिंजऱ्यात राहायला ये. म्हणजे तुझे दुःख निघून जाईल." हे ऐकताच पूजनी म्हणाली, मित्रा, तुला माझ्याविषयी काळजी वाटत आहे, परंतु मी झाडावरती घरटे करून राहते, तिथे मी स्वतंत्र आहे. तुझा पिंजरा सोन्याचा असला तरी तो एक तुरुंग आहे. मला संकटे आली, वेळेवर अन्न नाही मिळाले तरी चालेल, पण मला माझे स्वातंत्र्य सर्वात मौल्यवान वाटते. पिंजऱ्यातले जीवन मला नको. मी पुन्हा दुसऱ्या झाडावर सुंदर घरटे तयार करीन व त्यामध्ये पूर्वीसारखेच स्वच्छंदीपणे राहीन. स्वातंत्र्याचे मोल अनमोल आहे."

गुड मॅन्स इतरांसाठी करा 'या' छोट्या गोष्टी

दोस्तानो, आपल्या घरातील, शाळेतील किंवा एकूणच समाजातील लोकांना मदत करायला हवी असं आपल्याला सर्व मोठी माणसे नेहमी सांगतात. मात्र, मदत करणं म्हणजे खूप मोठं असं काही तरी करणं, त्यासाठी खूप वेळ काढणं किंवा पैसे खर्च करणं असं काही नसतं. आपल्या रोजच्या जगण्यात आपण कळत-नकळतपणे अनेक छोट्या-छोट्या गोष्टींनुसार इतरांना मदत करू शकतो, पण आपण तेही करत नाही.

जसे की, ज्येष्ठ नागरिकांसाठी लिफ्टचे बटण दाबणे व दरवाजा उघडणे, त्यांच्या हातातील जड सामान घेणे, प्रवासात त्यांना जागा देणे, अशा अनेक गोष्टी असतात. शाळेतील लोकांच्या एखाद्या मित्राला अगदी छोटसं काम असतं किंवा छोट्या मदत हवी असते. मात्र, आपण तीही

वेळेत करत नाही. कोणी स्वतःहून मदत मागितली, तरी आपण टाळाटाळ करतो. असं करण्याची सवय स्वतःला लावून घेऊ नका. आणखी एक महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे, मदत करताना आपण समोरच्यावर फार मोठे उपकार करत आहोत, असा भाव तुमच्या वागण्यात, बोलण्यात किंवा कृतीत अजिबात ठेवू नका. अत्यंत सहजपणे ही मदत करा. आईला स्वयंपाकात किंवा इतर कामात, बाबांना एखादी वस्तू शोधून देण्यात, फाइल्स लावण्यात, ताई-दादांना त्यांच्या एखाद्या प्रोजेक्टमध्ये, आजी-आजोबांना त्यांच्या कामात... अशी छोट्या मदत तुम्ही केली, तर तुम्ही सर्वांचे आवडते व्हाल आणि इतरही सर्व लोक तुम्हाला मदत करतील.

अवकाश

सदानंद होशिंग

सप्तर्षिविचार

दोस्तानो, मागच्या अंकात आपण पुलह या सप्तर्षींच्या चौकोनातील तिसऱ्या ताऱ्याचा विचार केला होता. या वेळी आपण चौकोनातील शेवटच्या म्हणजेच 'पुलस्त्य' या ताऱ्याचा विचार करणार आहोत. हिंदू पौराणिक कथेनुसार ब्रह्मदेवाच्या दहा मानसपुत्रांपैकी एक असणाऱ्या पुलस्त्य ऋषींच्या नावावरून या ताऱ्याला हे नाव देण्यात आले आहे.

हा तारा पृथ्वीपासून जवळजवळ ८४ प्रकाशवर्षे दूर आहे. याला 'गॅमा अर्से मॅजोरिस' असे म्हणतात. हा एक अतिशय प्रकाशमान तारा असून, त्याचा प्रकाश हा सूर्याच्या प्रकाशापेक्षा तिप्पट जास्त आहे. पृथ्वीवरून दिसणाऱ्या ताऱ्यांमध्ये हा ८६ वा सर्वात प्रकाशमान तारा आहे. याचे साक्षेप कांतिमान हे अधिक २.४१ इतके आहे.

पुलस्त्य हा A0Ve SB या श्रेणीचा तारा आहे. याचे तापमान ९५०० केल्व्हिन इतके आहे. याचे निरपेक्ष कांतिमान सूर्यापेक्षा ७२ पट मोठे आहे. याचे द्रव्यमान सूर्याच्या द्रव्यमानापेक्षा २.७ पट जास्त आहे. हा तारा सूर्यापेक्षा आकारानेदेखील खूप मोठा असून याचा व्यास सूर्यापेक्षा

तिप्पट मोठा आहे. सप्तर्षी तारामंडलातील हा सहावा सर्वात प्रकाशमान तारा आहे. पौराणिक कथेनुसार पुलस्त्य ऋषींचा रामायणाशी दाट संबंध आहे. पुलस्त्य ऋषींचा पुत्र विश्रवा हा होता. दानवांचा पराभव होऊ लागला, तेव्हा एका पराक्रमी पुत्राच्या अपेक्षेने दानवराज माल्यवानने आपली मुलगी कैकसी हिचे विश्रवाशी लग्न करून दिले. त्यांना चार मुले झाली. ती मुले म्हणजेच रावण, कुंभकर्ण, विभीषण आणि शूर्पणखा होय.

वातायनासन

हे दंड स्थितीमधील तोलात्मक आसन आहे. गुडघ्यावर आणि पावलावर तोल सांभाळून करण्याचे हे स्पर्धात्मक आणि अवघड आसन आहे.

असे करावे आसन

- प्रथम ताठ उभे राहावे. त्यानंतर उजवा पाय गुडघ्यात वाकवून डाव्या मांडीवर पाउल येईल या पद्धतीने ठेवावे.
- दोन्ही गुडघे जवळ असावे. त्यानंतर दुसरा पाय गुडघ्यात वाकवून हळूहळू जमिनीला त्या पायाची मांडी समांतर होईल अशा पद्धतीने ठेवावा.
- छायाचित्रात दाखवल्याप्रमाणे गुडघ्यावर तोल सांभाळावा. पाठ ताठ असावी. मान सरळ व नजर स्थिर असावी.
- दोन्ही हातांचे तळवे एकमेकांमध्ये गुंफून हाताची नमस्कारस्थिती असावी.
- एका पायाची टाच व दुसऱ्या पायाचा गुडघा जवळजवळ असावेत.
- जेवढा वेळ तोल सांभाळून उभे राहता येईल तेवढा वेळ तोल सांभाळा. आसन सोडताना पुन्हा उलट क्रमाने सावकाश सोडावे.

लाभ

- या आसनाच्या अभ्यासामुळे गुडघे, पाय, मांडी सुदृढ होतात. मन शांत होते. एकाग्रता वाढते.

काळजी :

- गुडघेदुखीचा त्रास असणाऱ्यांनी हे आसन करू नये.

योग जीवन मनाली देव

अनुभवाचे बोल

मित्रमैत्रीणींनो, किशोरवयीन व कुमारवयीन मुलांसाठी लिहिलेल्या गोष्टींच्या काही पुस्तकांविषयी आपण या सदरात जाणून घेतले आहे. आज आपण याच वयाला (अर्थात 'टीनएज'ला) अनुसरून लिहिलेला आणखी एक लेखनप्रकार पाहूया-कुमारांसाठीचे लेख. आपले आई-बाबा, काका-काकू, मामा-मामी, आजी-आजोबा, ही माणसे आपल्यापेक्षा वयाने बरीच मोठी असतात. माणसाचे केवळ वयच वाढत नाही, तर अनुभवही वाढत असतो. 'आम्ही तुमच्यापेक्षा चार पावसाळे जास्त पाहिलेत,' ही म्हणसुद्धा मोठ्या माणसांकडून तुम्ही ऐकली असेल. त्याचा अर्थसुद्धा 'आम्ही तुमच्यापेक्षा जास्त अनुभव घेतलेत,' हाच. तसेच लेखक डॉ. सुरेश सावंत यांनी त्यांना इतक्या वर्षात मिळालेली शिकवण आपल्यासमोर ठेवली आहे- 'अनुभवाचे बोल' (कुमारांच्या जडणघडणीसाठी कानगोष्टी) या पुस्तकातून. हे पुस्तक दिलीपराज प्रकाशनाने प्रकाशित केले आहे. त्यात ४७ छोटे व पटकन वाचून होणारे लेख आहेत. दिवसाची सुरुवात कशी करावी, चांगल्या सवयी कोणत्या, डोके शांत ठेवावे, उगाच चिंता करू नये, शब्द जपून वापरावेत, क्षमा करायला शिकावे, चुकामथून शिकून पुढे जावे, असे अनेक विषय त्यांत आले आहेत. आजोबांनी नातवाशी गप्पा मारताना त्याला चार चांगल्या गोष्टी सांगायला, तसे या लेखांचे स्वरूप आहे. प्रत्येक लेखाच्या खाली लेखावर आधारित 'स्वतःला विचारा व लिहा' असा खण आहे. तिथे आपली निरीक्षणे लिहिणे अपेक्षित आहे. लेख कसे लिहिले जातात हेही तुम्हाला या पुस्तकात समजेल.

वाचू आनंदे

दोस्तहो, विक्रमांची दुनिया अजब आणि अतर्क्य. चला तर, विक्रमांच्या पोतडीत या वेळी काय काय आहे ते बघूया.

विक्रमांची अजब दुनिया

'एप्रिल फूल्स डे'चा फटका!

दोस्तांनो, 'एप्रिल फूल्स डे'च्या निमित्त इंटरनेटवर कुणी तरी अशी बातमी पसरवली, की 'जगातील सर्वात वयस्कर प्राणी असलेल्या जोनाथन या कासवाचा मृत्यू'. सेंट हेलेना नामक बेटावर राहणाऱ्या जोनाथनचे वय आहे जवळपास १९२ वर्षे. अर्थातच सगळ्यांना ही बातमी खरी वाटली. प्रत्यक्षात जोनाथनचा मृत्यू झालेलाच नाही. तो चांगला टुणटुणीत आहे, असे सेंट हेलेना बेटावरील लोकांना जाहीर करावे लागले. जोनाथनला बातम्या वाचता येत नाहीत. पण वाचता येत असते, तर त्याला नक्कीच राग आला असता! १८३२ च्या सुमारास जन्मलेल्या जोनाथनच्या नावावर 'सगळ्यांत वयस्कर प्राणी' या जागतिक विक्रमाचा मान अद्याप कायम आहे.

१०० दिवस-१०० किलोमीटर

लांब पल्ल्याच्या धावण्याच्या स्पर्धांना 'अल्ट्राथॉन' असे म्हणतात. चीनमधील अल्ट्राथॉन धावपटू हुआंग झेंगलॉंग (दुसरे नाव- लॉंग शाओ) यांनी मात्र पूर्ण तयारीनिशी धावण्याचा एक अशक्यप्राय विक्रम प्रस्थापित केला आहे. त्यांनी १०० दिवसांत १०,००० किलोमीटरचे अंतर कापले. म्हणजे ते रोज १०० किलोमीटर धावत होते. त्यांच्या या प्रवासाची गोष्ट ऐकण्याजोगीच आहे. लॉंग शाओ असा विक्रम करत आहेत, याची बातमी पसरल्यानंतर अनेकांना वाटले, की 'सलग १०० दिवस रोज १०० किलोमीटर?... हे शक्य नाही!' पण प्रत्यक्षात झाले असे, की ठिकठिकाणचे लोक लॉंग शाओ यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी त्यांच्याबरोबर काही अंतर धावू लागले. अखेर हा विक्रम साध्य झाला.

आर्जीचे 'डेड हॅंग'

तुम्ही 'डेड हॅंग' या व्यायामप्रकाराबद्दल ऐकले आहे का?... या व्यायामात थोड्या उंचावर असलेल्या भक्कम 'पुल अप बार'ला लोंबकळतात. यात संपूर्ण शरीर ताणले जाते आणि विशेषतः खांद्यांना उत्तम व्यायाम होतो. लहानपणापासून कसरतीची आवड असलेल्या १० वर्षांच्या अॅन एस्सेलस्टिन या मात्र अजूनही यशस्वीपणे 'डेड हॅंग' व्यायाम करतात. नुकताच अॅन आर्जीच्या नावावर या कामगिरीसाठी एका जागतिक विक्रमांची नोंद झाली. त्यांचे वय आहे १० वर्षे व २३१ दिवस. त्या एका वेळी २ मिनिटे ५२ सेकंद एवढा वेळ 'डेड हॅंग' करू शकतात. इतकी वर्षे विविध क्रीडास्पर्धांत भाग घेणाऱ्या आपल्या १० नातवंदांचा उत्साह वाढवण्यासाठी अॅन आर्जी आवर्जून उपस्थित राहत असत. आता अनेक लोक त्यांना 'चिअर' करत आहेत. तुम्हीही हा व्यायाम मोठ्या माणसांच्या देखरेखीखाली जरूर करा.

उंच उंच जाऊ!

गरम हवेवर चालणाऱ्या फुग्याची सवारी आकर्षकच! पण प्रत्यक्ष त्यात बसण्याची वेळ आली की अनेकांना भीती वाटू लागते. अमेरिकेच्या आयोवा राज्यातील आर्जी एमा कॅरोल यांना मात्र भीतीचा कधी स्पर्शच झाला नाही. २००४ मध्ये त्यांचे वय होते १०९ वर्षे. त्या वयात त्यांनी 'हॉट एअर बलून'मध्ये बसून चांगला तासभर आकाशात फेरफटका मारला. त्यांना नावावर एक जागतिक विक्रम नोंदवला गेला. आयुष्यभर उत्साही आणि कार्यरत राहिलेल्या एमा आर्जीचे २००७ मध्ये वयाच्या ११२ व्या वर्षी निधन झाले. 'हॉट एअर बलून'मध्ये बसणारी सर्वाधिक वयाची व्यक्ती - हा त्यांनी नोंदवलेला विक्रम मात्र अजूनही कुणी मोडू शकलेले नाही. आहे ना दुर्दम्य उत्साह?...

'श्रवणीय' प्राणीविश्व!

मित्रमैत्रिणींनो, शांत बसून केवळ निसर्गाचा आवाज ऐकण्याची सवयच आता आपल्याला राहिलेली नाही! प्राणी-पक्षी त्यांना लाभलेले आवाज वापरून खूप वेगवेगळ्या प्रकारे संवाद साधतात. निसर्गातील ही किमया दाखवणारी, उच्च दर्जाचे कॅमेरे व ध्वनिमुद्रण यंत्रणा वापरून बनवलेली 'सिक्रेट वर्ल्ड ऑफ साउंड' ही माहितीपट-मालिका आवर्जून पाहावी अशीच!

माहितीपटात काय काय?

पक्ष्यांचे आवाज (बर्ड कॉल्स) आणि प्राण्यांचे ओरडणे आपल्याला माहिती असते. त्याच्या खूप पुढे जाऊन प्राण्या-पक्ष्यांची एक आगळीवेगळी भाषा या मालिकेत टिपली आहे. 'नेटफ्लिक्स'वर उपलब्ध असलेल्या या मालिकेचे ३ भाग आहेत आणि प्रत्येक भाग पाउण तासाचा आहे. प्राणी-पक्षी आवाज किती कल्पकतेने आणि हुशारीने वापरतात याचे हे दर्शन आहे. मिटलेले फूल उघडण्यासाठी मधमाशी आपल्या गुणगुण आवाजाच्या (बझिंग) थरथरीचा वापर करते. वाळूत लपलेले मासे शोधण्यासाठी डॉल्फिन मासे वेगळा आवाज काढतात आणि समुद्रतळाला धडकून परत येणारी आवाजाची कंपनी ऐकून भक्ष्याचे 'लोकेशन' निश्चित करतात. थंड प्रदेशात राहणारे घुबड उंदरासारखे प्राणी शोधण्यासाठी केवळ आपली श्रवणशक्तीच वापरते- तेही चक्क बर्फात! वाळवंटी उंदीर पूर्ण अंधारात पायांची टक-टक करून त्या कंपनांद्वारे संवाद साधतात. सीगल पक्षी तर पायांची जलदगतीने टक-टक करून पावसासारखा आवाज निर्माण करतो. पाऊस आला, असे समजून गांडुळे मातीतून वर येतात आणि सीगल्सना आयते भक्ष्य मिळते. खूप लांब वादळ आले आहे आणि लवकरच ते जवळ येईल, हे हत्ती आपल्या पायांनी जमिनीची कंपने ऐकून ओळखतात. सिंह व माकडेसुद्धा जंगलातील विशिष्ट ठिकाणांवर आपले राज्य आहे, हे विशिष्ट आवाज काढून जाहीर करतात. कीटक अंगाची थरथर करून झाडांच्या फांद्यांवर आवाजांची कंपनी निर्माण करतात. 'नकल्या' पक्षी इतर पक्ष्यांचेच नाही, तर माणसांच्या जगातील विविध आवाजांचीही हुबेहूब नक्कल करतात. अशी असंख्य उदाहरणे आपल्याला या माहितीपटात पाहायला मिळतात. ही सर्व माहिती इंग्लिशमध्ये सर डेव्हिड अॅटनबरो यांच्या निवेदनात ऐकायला मिळते. हिंदी भाषेत ऐकण्याचा पर्यायही उपलब्ध आहे.

माहितीपटाची वैशिष्ट्ये

ही मालिका बनवण्यासाठी खास नाइट व्हिजन कॅमेरे, वैशिष्ट्यपूर्ण सॉफ्टवेअर्स व 'लेझर व्हायब्रोमीटर'सारखी उपकरणे वापरण्यात आली आहेत. त्यामुळे साध्या कानांनी जे ऐकू आले नसते, ते त्यात समाविष्ट करता आले आहे. सर डेव्हिड अॅटनबरो हे जगप्रसिद्ध असे निसर्ग-माहितीपटांचे निवेदक आहेत. त्यांच्या रसाळ निवेदनात ही माहिती ऐकणे हा एक उत्तम अनुभव आहे.

पाणीपुरी न आवडणारा माणूसच सापडणे कठीण! सध्या बाजारात कच्च्या कैऱ्या छान मिळू लागल्या आहेत. पाणीपुरीसाठी कच्च्या कैरीचे पाणी तयार करून पाहण्याचे हेच ते दिवस! चला, आज आपण ही सोप्या आणि चटपटीत रेसिपी पाहूया.

प्रयोग करा

पाणीपुरीचे पाणी हल्ली विविध स्वादामध्ये केले जाते. पिकलेला अननस किंवा पेरू किंवा चक्क कलिंगड वापरूनही पाणीपुरीचे पाणी करतात. तुम्हीही असे प्रयोग करून पाहा.

कैरीची पाणीपुरी

साहित्य

पाणीपुरीच्या तयार पुऱ्या, पाण्यात वरून घालायला खारी बुंदी. कच्च्या कैरीच्या पाण्यासाठी : एक कप कच्च्या कैरीचे तुकडे, अर्धा कप पुदिऱ्याची पाने, अर्धा कप कोथिंबीर, १ टीस्पून आमचूर पावडर, १ ते २ हिऱ्या मिरच्या (कमी तिखट), छोटा आल्याचा तुकडा, १ टीस्पून जिरेपूड, १ टीस्पून काळे मीठ (नसल्यास साधे मीठ), १ टीस्पून चाट मसाला, पाव ते अर्धा कप गूळ, २-३ बर्फाचे खडे. सारणासाठी : २ ते ३ उकडलेले बटाटे (कुस्करून), १ कांदा (चिरलेला), रात्रभर भिजत घालून नंतर मऊ उकडून घेतलेले हरभरे किंवा पिवळे वाटाणे किंवा मोडाचे मूग- अर्धा कप, चवीनुसार मीठ, १ टीस्पून चाट मसाला, मूठभर चिरलेली कोथिंबीर.

कृती

कच्च्या कैरीच्या पाण्यासाठी दिलेले सर्व साहित्य मिक्सरच्या मोठ्या भांड्यात घ्या. मिक्सरवर सर्व अगदी बारीक वाटा व भांड्यात काढा. त्यात २ ते ३ कप थंड पाणी घाला. लागले तर थंड पाणी व मीठ वाढवा. वरून अर्धा कप खारी बुंदी घाला. पाणी तयार! सारणासाठीचे साहित्य एकत्र करून कालवून घ्या. पाणी पुरी करताना तयार पुऱ्या हाताने थोड्या फोडून घ्या व त्यात थोडे-थोडे सारण भरा. प्रत्येक पुरीत १ ते २ चमचे कच्च्या कैरीचे पाणी घाला. लगेच आस्वाद घ्या!

काय काळजी घ्यावी?

कैरी, कांदा चिरताना तसेच मिक्सर चालवताना मोठी माणसे बरोबर हवीत. पाणीपुरीचे पाणी खूप वेळ तयार करून ठेवू नका- हवे तर चटणी फ्रिजमध्ये ठेवा.

स्क्रीन टाइम

सिक्रेट वर्ल्ड ऑफ साउंड - विथ डेव्हिड अॅटनबरो (२०२४)

आपण काय शिकतो?

- 'माणूस हा पृथ्वीवरील सर्वश्रेष्ठ प्राणी आहे' असे आपल्याला सांगितले जाते. परंतु माणसाच्या नजरेआड आणि कानांआड निसर्गातील किती मोठे जग असते आणि त्यात किती गुंतागुंतीच्या गोष्टी घडत असतात, याची जाणीव हा माहितीपट पाहताना होते.
- प्राणी-पक्ष्यांना जर तुम्ही 'कमी हुशार' समजत असाल, तर तो समज हा माहितीपट पाहून निश्चित दूर होईल!

कुटुंब

माझ्या आजोला घरात
म्हणतात सर्व माई
मी करायला तयार आहे
कुटुंबासाठी सर्व काही!

आमच्या कुटुंबातील
लोक आहेत आठ,
देवाने पक्की केली आहे
आमची सात जन्मांची गाठ

माझं कुटुंब सुखी कुटुंब
कष्ट करून झिजल्या टाचा
आम्हा सर्वासाठी तुम्ही
खूप खाल्ल्या खस्ता!

मेहनत, जिद्दीला आता
मी नाही म्हणत नाही!
माझ्या कुटुंबासाठी
मी करेन सर्व काही!

- विघ्नेश शेलार, आठवी,
शारदाबाई पवार विद्यानिकेतन,
शारदानगर, बारामती

लेखनासाठी आवाहन

दोस्तानो, आपल्या 'मुक्तपीठ' पानासाठी तुम्ही सर्व खूप उत्साहाने
चित्रे पाठवत आहात. त्याबद्दल तुमचं अभिनंदन! पण मित्रांनो, आपल्या या
पानात लेखनही प्रसिद्ध होते. त्यामुळे तुम्ही सर्वांनी तुमच्या कविता, लेख,
निबंध, गोष्ट वगैरे लेखनासाठी आवर्जून पाठवा.

editor.sakalnie@gmail.com या ई-मेल आयडीवर 'वर्ड
फाईल'मध्ये तुमचे लेखन पाठवा आणि त्यासोबत तुमचे नाव, शाळेचे
नाव, इयत्ता, गाव ही माहिती लिहायला विसरू नका!

माझी आवडती शाळा

प्रत्येकाच्या आयुष्यात शाळेला खूप महत्त्वाचे स्थान असते. शाळा
ही केवळ शिक्षण घेण्याची जागा नसून, ती आपल्या व्यक्तिमत्त्वाच्या
जडणघडणीत मोठी भूमिका बजावते. माझी आवडती शाळा म्हणजे
माझ्या आयुष्यातील एक सुंदर, प्रेरणादायी आणि अविस्मरणीय भाग
आहे. माझ्या शाळेचे नाव इंद्रगडी प्राथमिक शाळा आहे. मी पहिलीपासून
याच शाळेत शिक्षण घेत असून, सध्या नववीत शिकत आहे.

माझी शाळा खूप सुंदर आणि निसर्गरम्य परिसरात वसलेली
आहे. शाळेभोवती हिरवीगार झाडे, स्वच्छ वातावरण आणि शांतता
असल्यामुळे अभ्यास करण्यासाठी उत्तम वातावरण मिळते. शाळेची
इमारत मजबूत, स्वच्छ आणि आकर्षक आहे. वर्गखोल्या प्रशस्त आणि
हवेशीर आहेत.

शाळेत खेळाचे मोठे मैदान आहे, जिथे आम्ही विविध खेळ खेळतो.
क्रीडा स्पर्धांमुळे आमच्यातील संघभावना, शिस्त आणि आत्मविश्वास
वाढतो. तसेच, शाळेत चांगले ग्रंथालय आहे, ज्यामध्ये विविध प्रकारची
पुस्तके उपलब्ध आहेत. त्यामुळे आमची वाचनाची आवड वाढते आणि
ज्ञानात भर पडते.

माझ्या शाळेतील सर्व शिक्षक खूप प्रेमळ, समजूतदार आणि
कर्तव्यदक्ष आहेत. ते आम्हाला केवळ पुस्तकातील ज्ञान देत नाहीत, तर

जीवनातील महत्त्वाचे धडेही शिकवतात. ते आम्हाला प्रामाणिकपणा,
शिस्त, मेहनत आणि चांगले वर्तन यांचे महत्त्व समजावून सांगतात.
शिक्षकांचे मार्गदर्शन आणि प्रोत्साहन यामुळे आम्हाला नेहमीच पुढे
जाण्याची प्रेरणा मिळते.

शाळेत रोज प्रार्थना घेतली जाते. प्रार्थनेमुळे आमच्यात शिस्त, एकता
आणि सकारात्मक विचारसरणी निर्माण होते. तसेच, देशभक्तीपर
गीते आणि सुविचार यांमुळे आमचे मनोबल वाढते. शाळेत विविध
सांस्कृतिक कार्यक्रम, सण-उत्सव, विज्ञान प्रदर्शन, क्रीडा स्पर्धा आणि
इतर उपक्रमांचे आयोजन केले जाते. या उपक्रमांमुळे आमच्यातील
कला-कौशल्य आणि आत्मविश्वासाचा विकास होतो. आम्हाला आमच्या
गुणांचा विकास करण्याची संधी मिळते.

माझ्या शाळेने मला केवळ शिक्षणच दिले आहे असे नाही, तर एक
चांगला आणि जबाबदार नागरिक बनण्याचे धडेही दिले आहेत. माझ्या
शाळेमुळेच माझ्या आयुष्याला योग्य दिशा मिळाली आहे. मला माझ्या
शाळेचा खूप अभिमान आहे. माझी शाळा मला खूप आवडते!

- तन्वी शिंदे, नववी,
इंद्रगडी प्राथमिक शाळा, घाटानंदा, जि. छत्रपती संभाजीनगर

माझी आजी

माझी आजी मला खूप आवडते. गावाला गेल्यावर तिच्यासोबत शेतात फिरायला मला
खूप आवडतं. आजीच्या हातची भाकरी-चटणी खूप आवडते. आजी एवढे लाड करते, की
काही विचारायलाच नको! मला आजीच्या कामात मदत करायला खूप आवडते. गावाहून
पुण्याला यायचं मनच होत नाही. मला माझी आजी खूप खूप आवडते.

माझी आजी अत्यंत प्रेमळ, समजूतदार आणि माझ्या कुटुंबातील आदरणीय व्यक्ती
आहे. आजी रोज सकाळी लवकर उठते व विविध कामे करते. आजी रात्री झोपताना मला
गोष्टी सांगते, ज्यामुळे मला आपल्या संस्कृतीची ओळख होते. तिच्या गोष्टींतून मला प्रेम,
सहनशीलता आणि कष्ट करण्याचे महत्त्व समजते.

माझ्या आजीच्या हातच्या स्वयंपाकाची चव खूप छान असते. ती खूप चविष्ट आणि
पारंपरिक पदार्थ बनवते, ते घरातील सर्वांना आवडतात. आम्ही तिला विविध खाद्यपदार्थ
तयार करायला सांगतो. माझी आजी माझ्यासाठी एक प्रेरणादायी स्त्री, मार्गदर्शक आणि
मैत्रीण आहे. तिच्या उपस्थितीने घर भरल्यासारखे वाटते. तिच्या स्पर्शात जादू आहे. तिच्या
कुशीत छान उबदार वाटतं. मला माझी आजी खूप आवडते.

- मेहबूब पानवाले, सहावी
म.न.पा. शाळा क्र. १७२, कात्रज, पुणे

जोगेश्वरी पाटील, आठवी,
डॉ. व्ही. एम. जैन माध्यमिक विद्यालय, पारोळा

अक्षरा लोहे, आठवी,
शिवाजी हायस्कूल, गोवरी, जि. चंद्रपूर

गुंजन वाढई, आठवी,
शिवाजी हायस्कूल, गोवरी, जि. चंद्रपूर

कारुण्या लाखे, तिसरी,
संत बहिणाबाई प्राथमिक शाळा,
शिवूर, जि. छत्रपती संभाजीनगर

धनश्री जायभाये, सहावी,
हुजूरपणा शाळा, पुणे

ज्ञानदा झेंडे-पाटील,
व्यंकटेश पोहार स्कूल, श्रीगोंदा,
जि. अहिल्यानगर

तुम्हाला माहिती आहे का?

५

कल्पनिक; पण प्रेरणादायी!

९

कलाकारी!

NIE Website

९२

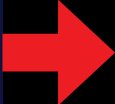
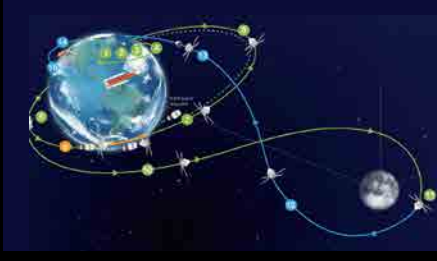
सकाळ

पुणे, शुक्रवार, १० एप्रिल २०२६ ■ पाने १२ किंमत ₹ ८

NiE NEWSPAPER IN EDUCATION

अमेरिकेची अवकाश संशोधन संस्था असलेल्या 'नासा'ने नुकतेच 'आर्टेमिस-२' या मोहिमेअंतर्गत चंद्राला प्रदक्षिणा घालण्यासाठी अंतराळवीरांसह यान पाठवले. अमेरिकेच्या फ्लोरिडा राज्यातील 'केनेडी स्पेस सेंटर' येथून या यानाने १ एप्रिल रोजी उड्डाण केले. दहा दिवसांच्या या मोहिमेत 'नासा'चे अंतराळवीर चंद्रावर उतरले नसले, तरीही ही जगातील एक अतिशय लक्षवेधी चंद्रमोहिम ठरली. यापूर्वी १९७२ मध्ये 'अपोलो १७' या नासाच्या मोहिमेत अंतराळवीर चंद्रावर उतरून नंतर पृथ्वीवर परतले होते. त्यानंतरच्या काळात पृथ्वीच्या निम्न कक्षेच्या (लो अर्थ ऑरबिट) बाहेर अंतराळवीरांना घेऊन जाणारी ही पहिलीच चंद्रमोहिम आहे. चला, आज त्याविषयी थोडे जाणून घेऊया.

चंद्राला प्रदक्षिणा!

महत्त्व काय?

- या मोहिमेचा उद्देश चंद्रावर उतरणे हा नव्हताच, तर भविष्यातील मोहिमांसाठी अभ्यास करणे हे त्याचे उद्दिष्ट होते. ओरायन अंतराळयान, प्रक्षेपण यंत्रणा यांची प्रत्यक्ष उपयोगिता या मोहिमेत सिद्ध झाली, तसेच या अंतराळवीरांनी पुढील चंद्रमोहिमांसाठी विविध माहिती (डेटा) गोळा केली. भविष्यात केवळ अमेरिकाच नाही, तर विविध देश चंद्रावर मानव पाठवण्याची तयारी करत आहेत.
- यापुढील आर्टेमिस मोहिमांत युरोप व जपानचे अंतराळवीर सहभागी असतील.
- रशिया व चीन त्यांच्या मोहिमा राबवत आहेत. २०३० पर्यंत चंद्राच्या दक्षिण ध्रुवावर उतरण्यासाठी चीन तयारी करत आहे.
- भारताने २०२३ मध्ये 'चांद्रयान ३' मोहिमेअंतर्गत चंद्राच्या दक्षिण ध्रुवाजवळ यान उतरवून दाखवले आहे आणि २०४० पर्यंत भारतीय अंतराळवीर चंद्रावर उतरतील असे लक्ष्य आहे.

वैशिष्ट्ये

- या मोहिमेतील अंतराळवीरांचे सध्या सर्वत्र कौतुक होत आहे. ख्रिस्टिना कोच या चंद्राला प्रदक्षिणा घालणाऱ्या पहिल्या स्त्री अंतराळवीर आहेत, तर व्हिक्टर ग्लोव्हर हे चंद्रमोहिमेवर जाणारे पहिले कृष्णवर्णीय अंतराळवीर आहेत.
- चंद्राला प्रदक्षिणा घालून त्यांनी परतीचा प्रवास सुरू केला आहे. १० किंवा ११ एप्रिलला ते पृथ्वीवर उतरण्याची अपेक्षा आहे. हे 'लँडिंग' (स्पॅशडाउन) प्रशांत महासागरात होणार आहे.

सहभागी अंतराळवीर कोण?

'आर्टेमिस-२' मोहिमेत ४ अंतराळवीरांनी 'ओरायन' यानातून उड्डाण केले.

- रीड वाइसमॅन (मोहिमेचे 'कमांडर' - प्रमुख)
- व्हिक्टर ग्लोव्हर (पायलट)
- ख्रिस्टिना कोच (मोहिमेतील तज्ञ)
- जेरेमी हॅन्सन (मोहिमेतील तज्ञ)

